

IRODALOM

- DR. SÓVÁGÓ, M. 1978. A Virágoskúti-halastó madárvilága 1985-1976, ÁRKÁDIA, Antológia a Déri Múzeum Baráti Köre fennállása 50. évfordulójára, Debrecen, 143-177.
- DR. SÓVÁGÓ, M. 1984. Nagykócsagok összeseregglése. Madártani Tájékoztató, IV-VI. hó: 115.
- DR. KOVÁCS, G. 1984. A hortobágyi halastavak madárvilága 10 év megfigyelései alapján. AQUILA 91. 21-46.

ENDES MIHÁLY

Újabb adatok a tiszai Alföld denevérfaunájához

Jelen cikkben az 1990-es évben végzett megfigyeléseimről számolok be, s emellett előző dolgozataimban tett megállapításokat is kiegészítetek, vagy szükség esetén módosítok. Nagy patkósrú denevér (*Rhinolophus ferrumequinum*). Nyírpázonban, templompadláson észleltem két élő, felnőtt példányt és három ideit, elpusztult fiatalot. A friss guano mennyiségéből jóval több állatra lehetett volna számítani, ám a közeli, vagy távolabbi környéken sem bukkantam nyomukra. Az itteni hiteles információ szerint a pincében telelnek, s a bagaméri, valamint létavértési hasonló észleléseimből arra következtetek, hogy ez az alföldi populációk esetében rendszeres jelenség, amely már szeptember 10-én bekövetkezhet. Ugyanakkor a szaporodás mindig padláson történik. (A kisvárdai Várban 1975 előtt állítólag élt ez a faj!)

Csonkafülű denevér (*Myotis emarginatus*). Tarpán, templompadláson ötszáz főből álló populáció él és szaporodik. Bak-talórántházán, szintén templompadláson három, ideit elpusztult fiatalot találtam és nagy mennyiségű, viszonylag friss guanót, azonban az állatokat nem sikerült megtalálni. Dr. Topál György véleménye szerint ez a populáció (a megfigyelést augusztus 25-én végeztem) valószínűleg már elvonult, tehát aszpektusos eseményről van szó.

Közönséges denevér (*Myotis myotis*). A Nyírségben több helyen találtam kisebb-nagyobb állományait, amelyek egyúttal szaporodási közösségek is. Ez azt is jelenti, hogy a faj nem csak hazánk domb- és hegyvidékén, valamint a Dunántúlon él,

hanem a Nagyalföld egyes területein is. Ilymódon a bodrogi és bereg-szatmári megfigyelések is nagy valószínűséggel innen származó példányokat jeleznek. Adatok: Fábiáhnáza, 50 pld.; Nyírbátor, 100 pld.; Nyírparsnya, 5 ad. pld.; Petneháza, a régebbi múmiákból ítélve nagyobb szaporodási közösség pusztult ki; Pusztadoboson ugyanez a helyzet, ám itt most kb. 100 kései denevér (*Eptesicus serotinus*) él.

Hegyesorrú denevér (*Myotis blythi*). Újabb nyírségi adatai: Nyírgelse, 1 elpusztult ad.; Nyírlugos, két helyen 15 ill. 50 pld.; Oros, 2 elpusztult ad.; Petneháza, lásd az előző faj idevágó adatait. Ez az utóbbi megfigyelés azt is igazolja, hogy a két faj együtt is megtelepedik és szaporodik.

Északkelet Magyarországon a kései denevér (*Eptesicus serotinus*), méginkább a szürke hosszúfülű denevér (*Plecotus austriacus*) szinte kivétel nélkül, minden helyiségben, illetőleg templomban jelen van, legalább 1-2 példány képviselésében.

BIHARI ZOLTÁN

Adatok a Zempléni-hegység épületlakó denevéreinek felméréséhez

A denevérek kutatásával sajnos nagyon kevesen foglalkoznak hazánkban. Részletes felmérés nem is jelent meg egyetlen tájegységünkről sem. Ezt nagyban megnehezíti a denevérek változatos és rejtett életmódja, valamint az évszakonkénti vándorlásuk is.

A Zemplén denevér-felméréséhez szerettem volna hozzájárulni, mikor barátaim segítségével, 1989. augusztus 1. és 24. között végignéztük a Hernád és a Bodrog által határolt terület 78 templomának padlásait és tornyait. A felmérés során arra törekedtünk, hogy minél rövidebb idő alatt járjuk be a területet, így igyekeztünk elkerülni a denevérek kóborlásából adódó hibákat. Azaz, hogy azokat a példányokat, illetve kolóniákat, melyek közben helyet változtattak, nehogy többször is feljegyezzük más-más templomban. A Zempléni-hegységben és peremvidékén 92 templom van. Különböző okokból 14 helyre nem tudtunk bejutni. Az átvizsgált 78 templomot 100 %-nak véve, elmondható, hogy 84 %-ukban volt denevér ill. a jelenlétükre utaló ürülékcsomó. Ez az adat eltér, ha a hegyek között és a sík területen lévő templomokat külön vizsgáljuk. A hegyvidéki templomok 90 %-a lakott, síkvidéken csak a 60 %-uk.^x

^x Ez az arány a tiszai Alföldön eléri, sőt egyes kistájakon meg is haladja a 90 %-ot. (szerk.biz.)